

KADERSTELLEDE NOTITIE

MASTERPLAN ONDERWIJSHUISVESTING
PRIMAIR ONDERWIJS,
VOORTGEZET ONDERWIJS EN
SPECIAAL ONDERWIJS

2022-2037

INHOUD

1. INLEIDING	3
2. POSITIE VAN HET MASTERPLAN	4
3. ONTWIKKELINGEN SINDS 2017	5
4. VOORSTEL KADERS VOOR HET NIEUWE MASTERPLAN 2022	8
5. CONCEPTKADERS MASTERPLAN 2022.....	11
6. INHOUD MASTERPLAN	12
7. FINANCIËN	12
8. BESLUITVORMINGSPROCEDURE.....	13
 BIJLAGE I GEREALISEERD IN DE AFGELOPEN JAREN	 14

1. INLEIDING

Huisvestingsvraagstukken starten altijd bij de visie op de ontwikkelingen in de maatschappij en de ambities van gemeenten en schoolbesturen. In het onderwijs hebben gemeenten en schoolbesturen ieder een eigen verantwoordelijkheid, maar ook een gezamenlijk belang waar het gaat om de ontwikkeling van jongeren. Voor schoolbesturen en personeel vormt huisvesting een belangrijke randvoorwaarde voor goed onderwijs. Huisvesting moet het onderwijsproces maximaal ondersteunen, een gezonde en veilige leeromgeving voor jongeren zijn en op langere termijn exploitabel zijn.

Het doel van een masterplan of Integraal Huisvestingsplan, zoals het ook wel genoemd wordt, is het opstellen van een visie voor wat betreft onderwijshuisvesting voor de komende 4 jaar met een doorkijk naar de jaren daarna. In die visie moet worden weergegeven welke ontwikkelingen er te verwachten zijn wat betreft leerlingenaantallen en de benodigde huisvesting. De schoolbesturen werken daarbij samen met de gemeente.

De afgelopen jaren is in de gemeente de uitwerking van onze visie in stenen te zien. We zijn doorgegaan met het bouwen van integrale kindcentra wanneer het betreffende schoolbestuur hier om vroeg. Er zijn nieuwe scholen gebouwd. Er zijn nieuwe gymzalen voor het bewegingsonderwijs gerealiseerd die ook ingezet kunnen worden voor verenigingen. Er is aandacht voor duurzaam bouwen en sinds 2017 zijn alle scholen gasloos, en op zijn minst BENG, (Bijna Energie Neutraal Gebouw), vooruitlopend op de wettelijke verplichting vanaf 2021. Voor de komende jaren staan nog de laatste activiteiten uit het Masterplan 2017 op het programma, zoals vervangende nieuwbouw voor de Zaaier en het Anker op één locatie.

We gaan door op de ingeslagen weg, goede onderwijshuisvesting voor de kinderen en leerkrachten in Barneveld.

Inmiddels zijn er diverse nieuwe ontwikkelingen. Ventilatie staat, sinds de uitbraak van Covid19, volop in de aandacht, de bekostiging van het Rijk voor de scholen verandert van teldatum, de gewichtenregeling is veranderd, sommige scholen zijn harder of juist minder hard gegroeid dan voorzien. Er ligt een hoofdlijnennotitie van de gemeente Barneveld. Kortom, het masterplan moet weer up to date worden gemaakt.

Het masterplan 2022 betreft de 30 scholen voor primair onderwijs, inclusief de 2 scholen voor speciaal basisonderwijs, de 3 scholen voor speciaal (voortgezet) onderwijs en de 4 van het voortgezet onderwijs.

Onderwijs speelt een essentiële rol in de samenleving en de ontwikkeling van jeugd en jongeren. Voor optimaal onderwijs is passende onderwijshuisvesting nodig. Huisvesting die het onderwijs zo goed mogelijk faciliteert, nu en in de toekomst. Een toekomstbestendig en divers aanbod aan onderwijs is ook van belang voor de aantrekkingskracht van Barneveld en voor de arbeidsmarkt.

Doel kaderstellende notitie

Het nieuwe Masterplan 2022 moet een zo breed mogelijk gedragen masterplan zijn, waarbij zowel de partners in het veld als de raad betrokken worden. In de meerjarenraadsagenda staat voor 2022 een herijking van het masterplan gepland. Een belangrijk onderdeel om de raad te betrekken, is het vaststellen van de kaders waarbinnen het masterplan vorm wordt gegeven.

Deze kaderstellende notitie beoogt hier handen en voeten aan te geven. Uitgangspunten en kaders waarbinnen het nieuwe Masterplan ontwikkeld kan worden.

Door de raad de mogelijkheid te bieden middels de kaderstellende notitie de conceptkaders vast te stellen, kan tijdens het uitwerken van het Masterplan doelgericht worden gewerkt. Deze trechtering van de besluitvorming beoogt zo de raad aan de voorkant van het proces invloed te geven en dubbel werk te voorkomen.

Bij het aanbieden van het (uitgewerkte) masterplan aan de raad kunnen dan de definitieve kaders worden vastgesteld.

In deze kaderstellende notitie geven we een stand van zaken van de door de raad vastgestelde kaders ten behoeve van het huidige (oude) Masterplan, met daarnaast een voorstel, hoe om te gaan met deze kaders voor het nieuwe Masterplan.

2. POSITIE VAN HET MASTERPLAN

Wettelijk kader

Sinds 1997 heeft de gemeente de wettelijke zorgplicht om te voorzien in voldoende huisvesting voor onderwijs en bewegingsonderwijs. De zorgplicht is verankerd in de Wet op het Primair Onderwijs (WPO), de Wet op het Voortgezet Onderwijs (WVO) en de Wet op de Expertise Centra (WEC). De gemeente heeft een zorg voor (vervangende) nieuwbouw, uitbreiding, eerste inrichting en leerpakketten, herstel van constructiefouten en herstel en vervanging bij schade door bijzondere omstandigheden (bijvoorbeeld vandalisme of schade door weersomstandigheden). In de lokale verordening onderwijshuisvesting is vastgelegd hoe de gemeente Barneveld juridisch en procedureel invulling geeft aan haar verantwoordelijkheden. De schoolbesturen gaan over de inhoud van het onderwijs. Voor de schoolgebouwen zijn ze verantwoordelijk voor onderhoud, aanpassingen, exploitatie en beheer.

De Barneveldse verordening volgt in het algemeen de modelverordening van de VNG.

Jaarlijks kan een schoolbestuur voor één of meer van zijn scholen een voorziening aanvragen, zoals een verzoek om capaciteitsuitbreiding of voor vervangende nieuwbouw.

Visie gemeente

De systematiek van jaarlijkse aanvragen volgens de verordening voorziet niet in een langere termijnplanning. Het Masterplan kan deze lacune vullen.

Het Masterplan biedt kaders waarbij richting wordt gegeven aan de voorzieningen in de verordening; waar willen we de komende jaren als gemeente Barneveld met de huisvesting van de scholen naar toe.

Richting geven aan beleid is bij uitstek een raadsbevoegdheid, dus het is belangrijk dat de raad zich over de kaders buigt die het masterplan bepalen.

De verordening is beleidsarm en geeft minimumnormen en regels weer met de bijbehorende procedures. De raad kan door het stellen van kaders in het masterplan beleid aan de verordening toe voegen. Dit kan beleid zijn afkomstig uit raakvlakken met ander gemeentelijk terrein, zoals parkeren op eigen terrein of het gemeentelijk milieubeleidsplan, het realiseren van waterberging en natuurinclusief bouwen. Een ander voorbeeld is: Hoe borgen we de vergroening van de schoolpleinen?

De raad moet zich daarbij realiseren dat extra beleid kan betekenen dat er ook extra financiële middelen nodig zijn. Onderwijs is investeren in de toekomst.

Juridische status Masterplan

Juridisch gezien geldt eerst de Wet op het Primair Onderwijs, de Wet op het Voortgezet Onderwijs en de Wet op de Expertise Centra, vervolgens de Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs; dit is de wettelijke basis. Het Masterplan is een aanvulling op de verordening, inhoudelijke discrepantie moet vermeden worden.

Het Masterplan is de basis voor de gemeentelijke meerjarenbegroting. Dit betekent bijvoorbeeld dat afwijkingen van het Masterplan met een zeer grondige argumentatie moeten worden onderbouwd.

Zowel de gemeente als de schoolbesturen krijgen een inspanningsverplichting om binnen de inhoudelijke en financiële kaders het Masterplan uit te voeren.

Vanuit de PO-raad en VO-raad en de VNG is er extra aandacht over de noodzaak voor goede afstemming tussen het groot onderhoud door de schoolbesturen via meerjarenonderhoudsplanningen en de activiteiten van de gemeenten op onderwijshuisvestingsgebied. Het is daarom mogelijk dat met ingang van 2023 het een wettelijke verplichting wordt om een integraal huisvestingsplan (IHP) op te stellen voor 15 jaar. Het is op dit moment nog niet duidelijk of dit doorgaat. Wanneer het een wettelijke verplichting wordt is het de bedoeling dat het nieuwe masterplan 2022 als IHP hier in kan voorzien.

3. ONTWIKKELINGEN SINDS 2017

Renoveren of niet?

Sinds 2015 is het budget voor groot onderhoud en aanpassingen door het Rijk doorgedecentraliseerd van de gemeente naar de schoolbesturen. Dit was al in het VO het geval en geldt nu ook in het PO en (V)SO.

De schaal in het primair onderwijs is veel kleiner dan in het VO en dat heeft gevolgen voor de reserves en risico's voor de schoolbesturen.

Deze doordecentralisatie heeft ook gevolgen voor het renovatievraagstuk; de onderdelen groot onderhoud en aanpassing vielen, net als vervangende nieuwbouw, tot 2015 onder de verantwoordelijkheid van de gemeente. Voor 2015 kon de keuze tussen renovatie of nieuwbouw op technische en functionele grondslag gemaakt worden na zorgvuldig onderzoek van het schoolgebouw. De discussie wie dat zou betalen, het schoolbestuur of de gemeente, speelde tot 2015 geen rol. Die discussie doet zich nu landelijk wel voor. De staatsecretaris van onderwijs zou in 2016 met een oplossing voor dit vraagstuk komen, dat is echter niet gebeurd. Eind 2020 heeft Minister Slob laten weten dat hij een wetsvoorstel zou voorbereiden, waarin onder andere de bekostiging van renovatie zou worden betrokken.

Als een levensduur verlengende renovatie het alternatief is voor vervangende nieuwbouw dan is het logisch dat de gemeente daar aan bijdraagt. Andersom is het dan ook logisch dat een schoolbestuur bijdraagt aan vervangende nieuwbouw, wat in de praktijk ook al gebeurt en, sinds het Masterplan 2017, alle schoolbesturen heel bewust doen ter verhoging van de algemene kwaliteit.

Echter, in de praktijk bleek de afgelopen jaren dat een renovatie niet het niveau kan bieden dat eigenlijk nodig is. Een renovatie is bedoeld voor 20 jaar met een bouwbudget van ongeveer 50% van de nieuwbouwnorm. In afschrijving van de financiële lasten is het daardoor vergelijkbaar met de kosten voor vervangende nieuwbouw; de helft lineair afschrijven in 20 jaar geeft hetzelfde effect aan jaarlijkse lasten als de volledige norm in 40 jaar.

In de praktijk blijkt dat voldoende niveau niet haalbaar is met 50% van de nieuwbouwnorm. Gasloos maken van gebouwen is voor dit budget niet mogelijk en ook de huidige ventilatie eisen met alles wat dat met zich meebrengt aan technische installaties zijn niet realiseerbaar. De levensduur wordt dan wel verlengd met 20 jaar, maar dat moment komt steeds dichterbij het jaar te liggen dat gasloos verplicht is, namelijk 2050 en volgens de routekaart van VNG en PO en VO raad zelfs al in 2040. Renoveren met dit budget is dus een oplossing die niet de gewenste kwaliteit brengt.

In de praktijk wordt er nu een keuze gemaakt tussen vernieuwbouw, of echt vervangende nieuwbouw. Bij vernieuwbouw wordt de constructie tot op het bot gestript en weer volledig opgebouwd volgens de huidige nieuwbouweisen, met goede ventilatie geïsoleerd en gasloos. In een gezamenlijk onderzoek met de school kijken we wat de beste optie is, het resultaat is goed vergelijkbaar: een optimaal schoolgebouw voor minimaal 40 jaar. Met het nieuwe masterplan willen we deze praktijk borgen.

Indexering normbedragen schoolgebouwen

De gemeente Barneveld wil goede scholen realiseren met voldoende kwaliteit en een goed binnenmilieu. Omdat wij er van uitgaan dat een schoolgebouw 40 jaar mee gaat, vinden wij het van groot belang om voldoende te investeren in huisvesting, waardoor die kwaliteit ook haalbaar is. Dit kan op gespannen voet staan met conjuncturele ontwikkelingen.

De normbedragen van de VNG worden altijd achteraf geïndexeerd en volgens een systematiek die gebaseerd is op woningbouw. In 2018 heeft de VNG de norm verhoogd met 40%. In 2021 nog een keer extra met 9% voor het bouwen met BENG. Dit zijn extra verhogingen bovenop de gewone inflatie correcties. Op dit moment volgen we daarom op hoofdlijn de VNG normering. Echter net zoals we toeslagen geven voor het parkeren op eigen terrein waar de modelverordening van de VNG niet in voorziet, zo zullen we ook zeker gezien de onzekere situatie van het moment, waarbij prijsverhogingen in de bouw aan de orde van de dag zijn, de vinger aan de pols houden en waar nodig zal het college de raad voorstellen een toeslag te hanteren op de normbedragen.

Er gaan stemmen op om de normbedragen af te schaffen. Dit kan als consequentie hebben dat er gewerkt moet gaan worden met de werkelijke kosten. Maar welk kader geef je dan mee aan de scholen? Hoe zorg je ervoor dat er sprake is van gelijke behandeling? We willen daarom graag uitblijven gaan van normbedragen maar tegelijkertijd wel zorgen dat die up to date zijn voor het doel dat we willen bereiken.

Zoals hierboven is aangegeven is er op basis van de wet- en regelgeving voor onderwijshuisvesting een verplichting voor een gemeente zorg te dragen voor voldoende en kwalitatief aanvaardbare voorzieningen. Met de term voorziening wordt datgene bedoeld waar de gemeente vanuit haar wettelijke zorgplicht in moet voorzien. Om die voorzieningen te realiseren is krediet nodig. Het uitgangspunt is dat de gemeente de **voorziening** beschikbaar stelt, het krediet is alleen het middel. Dankzij toeslagen van de gemeente en de verhoging van de normbudgetten door de VNG kon met het genormeerde budget een adequate voorziening gerealiseerd worden. Bovendien hebben de schoolbesturen ook steeds zelf bijgedragen. We blijven de normvergoedingen van de VNG monitoren en waar nodig aanvullen op basis van andere kengetallen. Voor extra Barneveldse eisen, maar ook met het oog op de ontwikkelingen in de markt.

Wetswijziging PO in 2023 verschuiven teldatum

Het rijk is voornemens om met ingang van 1 januari 2023 de teldatum te verschuiven van 1 oktober naar 1 februari. De teldatum is de officiële leerlingtelling waarop het rijk de bekostiging voor de scholen baseert. In de praktijk betekent dit dat de kleuters die tussen 1 oktober en 1 februari vier jaar worden en naar school gaan tot nu toe niet meetellen in de bekostiging en vanaf 2023 wel. Het is nog niet duidelijk of de VNG voor wat betreft de huisvesting dit overneemt. Nu moeten scholen de instroom van kleuters tussen 1 oktober en het begin van het nieuwe schooljaar zelf opvangen. Zeker in nieuwe jonge wijken kan dit om grotere aantallen gaan. Wanneer de teldatum ook voor de huisvesting opschuift komt de helft van de kleuters voor rekening van de school en de andere helft telt mee in de huisvesting. Dit is eerlijker en er ontstaat geen discrepantie tussen rijks en gemeentelijke teldatum. De verordening zal hier op aangepast worden. In eerste instantie zullen we dit meenemen bij nieuwe schoolgebouwen en wanneer er al recht is op uitbreiding.

Wetswijziging PO in 2023 renovatie

Naar aanleiding van de discussie over de aanpassing van ventilatie en renovatie in bestaande schoolgebouwen en het gebrek aan rijksmiddelen bij de schoolbesturen daarvoor is er een wetswijziging in de maak, zoals hierboven al genoemd. Daarmee komt naast de al eerder genoemde zaken als het verschuiven van de teldatum ook de verantwoordelijkheid voor renovatie waarschijnlijk terug bij de gemeente. Wanneer dit zich voordoet lijkt het verstandig te blijven kiezen voor vernieuwbouw onder dezelfde condities als vervangende nieuwbouw in plaats van voor een renovatie. De gevolgen van deze wetswijziging zijn op deze manier beperkt. Verder blijven wij richting VNG en het Rijk aangeven dat de middelen die nu beschikbaar zijn voor renovatie onvoldoende zijn om aan alle nieuwe eisen te kunnen voldoen.

Kindcentra / brede school

Landelijk is er veel belangstelling voor de ontwikkeling van kindcentra. Dit zijn centra waar verschillende partners samenwerken in opvang en scholing van 0 tot 21 jarigen gedurende de hele dag. Het belang van het kind en doorgaande leerlijnen staan hierbij centraal. In het Platform Lokale Educatieve Agenda Barneveld hebben schoolbesturen en instellingen op het gebied van onderwijs en jeugd afgesproken met elkaar samen te werken over vooraf geselecteerde educatieve thema's. Eén van die educatieve thema's is de *Brede School*. In de LEA wordt gesteld dat "gemeente, schoolbesturen en instellingen op het gebied van onderwijs en jeugd samenwerken op die thema's die ons samen binden op het brede speelveld van de jeugd. Zo willen wij ook omgaan met en inspringen op de initiatieven die er leven in het veld betreffende de ideeën en uitvoering van brede school concepten. De gemeente in de rol van regisseur die de initiatieven van de scholen waardeert, ondersteunt en stimuleert, faciliteert, afstemt en verbindingen legt, maar niet de rol op zich neemt van initiatiefnemer. Een school dient in eerste instantie zelf te willen en er klaar voor te zijn om zich te profileren met een aanpak als een brede school." Voor huisvesting vertaalt zich dit in het inzicht dat er een inhoudelijk samenwerkingsverband, een "brede school", moet zijn, die op verzoek van de school en partners meegenomen kan worden in een concrete huisvestingsvraag. De afgelopen jaren zijn in Barneveld verschillende brede scholen / kindcentra gerealiseerd. Bijvoorbeeld de Antoniussschool, de Spreng en de Wheemschool. Ook bij de Rehoboth OZ is dit concept uitgewerkt met zorg organisatie Adullam. De laatste jaren zijn IKC Juliana, de school in Veller en de nieuwe Vlindertuin gerealiseerd als kindcentra. Sinds het masterplan 2017 hebben we de mogelijkheden verbreed. Ook partners in het kader van passend onderwijs zoals Adullam bij de Rehoboth OZ zijn welkom. We proberen steeds mee te denken met de behoefte van scholen om leerlingen een zo goed mogelijke

toekomst te geven. Waar mogelijk gaan we uit van maatwerk om leerlingen zo veel mogelijk thuisnabij onderwijs te bieden. Om alle partijen in een integraal kindcentrum zekerheid te bieden, tellen de opvangmeters niet mee voor het bepalen van de onderwijscapaciteit. Met andere woorden als de school groeit, is er recht op uitbreiding zonder dat er geknabbeld wordt aan de meters opvang. De afgelopen jaren is er in leegstand in de kleine kernen ook kinderopvang gerealiseerd. Ook deze opvang willen we dezelfde bescherming bieden als in de nieuw gebouwde kindcentra.

Groei van Barneveld

Barneveld is een gemeente met een relatief jonge bevolking, waar ook nog veel groei verwacht wordt. Aan de hand van de nu al voorziene woningbouw verwachten we dat het aantal kinderen in de basisgeneratie, de categorie van 4 tot 12 jaar stijgt van 6725 in 2021 naar 8000 in 2040. Of anders gezegd van 280 groepslokalen nu naar 333. In de nieuwe wijken zal de groei heel groot zijn en een piek veroorzaken. Om die piek vroegtijdig te onderkennen en op te vangen denken we, samen met de schoolbesturen, aan kwalitatief goede semipermanente schoolgebouwen voor 20 jaar. Deze kunnen dan voor verschillende scholen dienen als overlooplocaties om de piek op te vangen, naast permanente gebouwen als basisvoorziening.

4. VOORSTEL KADERS VOOR HET NIEUWE MASTERPLAN 2022

De raad heeft in 2017 de kaders voor het huidige masterplan PO vastgesteld.

Hieronder worden deze kaders weergegeven, vetgedrukt steeds het kader uit 2017, gevolgd door een toelichting. Is het een wettelijke verplichting, is het beleidsarm of rijk en wat zijn de consequenties van het kader. Dit resulteert in een voorstel of het kader meegenomen moet worden in het nieuwe Masterplan of dat een wijziging wenselijk is. Wanneer nu in beginsel de kaders gekozen worden als uitgangspunt, kunnen in het concept Masterplan de gevolgen daarvan overzien worden en kunnen deze kaders nog bijgesteld worden alvorens vastgesteld te worden met het definitieve Masterplan (ontwikkeling na de zomer 2022). In hoofdstuk 5 volgt een opsomming van de uitkomst.

1. Voldoen aan de wettelijke zorgplicht voor de onderwijshuisvesting van scholen voor primair, (voortgezet) speciaal en voortgezet onderwijs binnen de gemeentegrenzen;

Dit is zoals het al aangeeft een wettelijke verplichting.

Voorstel: Beleidsarm, basis uitgangspunt, handhaven kader in nieuw masterplan

2. De Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Barneveld is hierbij het uitgangspunt;

Verordening wordt aangepast op de wettelijke veranderingen en vervolgens vastgesteld door de raad; wettelijke verplichting om verordening te hebben.

Voorstel: Beleidsarm, basis uitgangspunt, handhaven kader in nieuw masterplan

3. Voorfinanciering scholen is geen vanzelfsprekendheid, er dient vooraf overeenstemming te zijn volgens de regels uit hoofdstuk 9 Masterplan PO 2012;

Voorfinancieren wil zeggen dat een schoolbestuur bij nieuwbouw zelf een grotere capaciteit realiseert dan in eerste instantie nodig is, met het idee dit in een later stadium bij groei alsnog vergoed te krijgen van de gemeente. De afgelopen jaren is door vier scholen gebruik gemaakt van deze mogelijkheid om voor te financieren. Het kader voorziet duidelijk in een behoefte.

Voorstel: Beleidsrijk, handhaven kader in nieuw masterplan, regels opnieuw in bijlage opnemen

4. Renovatie of vervangende nieuwbouw wordt overwogen op het moment dat een gebouw ouder is dan 40 jaar, waarbij sprake is van een gezamenlijke verantwoordelijkheid van schoolbestuur en gemeente;

Met een renovatie is de gewenste kwaliteit niet voldoende realiseerbaar is de laatste jaren gebleken, terwijl gasloos energiezuinig en ventilatie steeds meer in de belangstelling staan. Wij stellen voor om hierin de praktijk te volgen van wat de afgelopen jaren ontwikkeld is: Een keuze tussen vernieuwbouw en vervangende nieuwbouw na grondig onderzoek wat de mogelijkheden van het gebouw zijn. Waarbij zowel de gemeente als het betrokken schoolbestuur haar verantwoordelijkheid neemt.

Voorstel: Beleidsrijke verbetering, handhaven kader maar aanpassen aan vernieuwbouw of vervangende nieuwbouw en verder uitwerken in het masterplan.

5. Het onderhoudsniveau is sober maar adequaat, waarbij de MJOP's van de schoolbesturen en het Masterplan afgestemd worden op elkaar;

Sinds de doordecentralisatie van het groot onderhoud is dit niet meer aan de gemeente. Wel is het van belang (onderschreven door de PO- en VO-raad en de VNG), om de meerjarenonderhoudsramingen van de scholen en de plannen van de gemeente goed op elkaar af te stemmen. In dit verband is het goed om dit kader te handhaven; wanneer de voorgestelde wetswijzigingen rond een IHP doorgaan is het ook nodig om het nieuwe masterplan daaraan te laten voldoen.

Voorstel: Handhaven kader in nieuw masterplan.

6. Een evenwichtige spreiding van het openbaar onderwijs;

Dit is een kader wat onze blijvende aandacht verdient. We zullen waar mogelijk het openbaar schoolbestuur steunen zoals we alle schoolbesturen steunen. Het is een basis uitgangspunt.

Voorstel: Handhaven kader in nieuw masterplan

7. Er wordt op een zorgvuldige manier omgegaan met leegstand en het afstoten van gebouwen, waarbij mogelijkheden voor brede scholen worden meegenomen;

De afgelopen jaren zijn we doorgegaan met het realiseren van integrale kindcentra, wanneer de school daarom op inhoudelijke gronden vroeg. Bijvoorbeeld in het kader van de doorgaande leerlijn. De inwonende organisatie betaalt daarbij een commerciële huurprijs om de extra meters nieuwbouw mogelijk te maken. We willen initiatieven uit de samenleving blijven ondersteunen, waarbij in sommige gevallen gebruik gemaakt kan worden van leegstand. Daar waar schoolbesturen in leegstand al bijvoorbeeld kinderopvang gerealiseerd hebben, willen we deze constructie dezelfde status geven als in nieuwe kindcentra dat wil zeggen dat de meters opvang niet mee tellen in de onderwijs capaciteit. Leegstand biedt ook wellicht mogelijkheden in het kader van passend onderwijs.

Voorstel: Handhaven kader in nieuw masterplan

8. Tijdelijke uitbreiding is alleen aan de orde indien de behoefte aan deze uitbreiding slechts van tijdelijke duur is (4 jaar of meer tot 10 jaar). Er wordt gezocht naar praktische oplossingen;

We hebben de afgelopen jaren gemerkt dat sommige scholen erg hard groeien, ook wanneer dat (nog) niet was verwacht. Er zijn hiervoor praktische oplossingen gezocht zoals ruimten tijdelijk huren in een kerkgebouw. Wel verwachten we een tijdelijke piek in nieuwe wijken.

Voorstel: beleidsarm, handhaven kader in nieuw masterplan, nieuw kader toevoegen voor de nieuwe wijken, zie kader 14.

9. Schoolbesturen zijn zelf verantwoordelijk voor het organiseren en (laten) uitvoeren van samenwerkingsverbanden, zoals met voor- en naschoolse opvang, zorginstellingen, MBO-instellingen of het bedrijfsleven maar kunnen in het belang van themagericht of doorgaande leerlijnen van 0 tot 20 jaar een beroep doen op de gemeente om ruimte te faciliteren;

De afgelopen jaren zijn we doorgegaan met het realiseren van integrale kindcentra, wanneer de school daarom op inhoudelijke gronden vroeg. Bijvoorbeeld in het kader van de doorgaande leerlijn. De inwonende organisatie betaalt daarbij een commerciële huurprijs om de extra meters die nodig zijn te kunnen realiseren. We willen initiatieven uit de samenleving ondersteunen.

Voorstel: Beleidsrijk, handhaven kader in het nieuwe masterplan.

10. Budget voor parkeren vanuit de eisen voor een vergunning wordt toegevoegd aan de normbudgetten.

In de scholenbouw norm is geen budget voor parkeervoorzieningen die wel nodig zijn voor een veilige omgeving. Daarom is steeds de laatste jaren zowel extra grond als extra aanleg parkeerplaatsen vergoed. Dit blijft nodig.

Voorstel: Handhaven kader in nieuw masterplan

11. De normering van schoolgebouwen dient voldoende ruimte te bieden om het vigerende bouwbesluit samen met de eisen vanuit BENG toe te passen.

Sinds het bouwbesluit 2015 zijn de voorwaarden om een bouwvergunning te verkrijgen voor scholen extra aangescherpt. Met het oog op het binnenmilieu zijn de ventilatie-eisen en dergelijke verhoogd, met het oog op het buitenmilieu, de isolatiewaarden en de EPC norm. Daar komen dan nog zaken als Bijna Energie Neutrale Gebouwen (BENG) bij dat sinds 2021 verplicht is. De VNG norm is hier al op aangepast.

De afgelopen jaren hebben we gemerkt dat bij de scholen veel bereidheid is om mee te betalen aan duurzame gebouwen, waarbij goede materialen worden toegepast en er veel aandacht is voor alternatieve energieopwekking zoals WKO's en zonnepanelen. Sinds het masterplan van 2017

betalen de schoolbesturen € 150/m² extra bovenop de VNG norm. Wel ontbreken nog de verbreding voor waterberging en natuurinclusief bouwen. Dit willen we structureel mee gaan nemen.

Voorstel: Handhaven kader en verbreding verder uitwerken in het nieuwe masterplan

12. Bij het bouwen van gymzalen die gebruikt worden voor het bewegingsonderwijs de minimale zaalgrootte volgens de KVLO norm van 14 x 22m toepassen;

De afgelopen jaren (sinds 2012) is steeds deze norm toegepast. Door de plannen in Voorthuizen rond de nieuwe locatie voor het Trefpunt is ook extra aandacht ontstaan voor de locatie van een gymzaal voor het bewegingsonderwijs ten opzichte van de scholen. Door de wens om de nieuwe Hoeksteen te verplaatsen naar de zuidrand van Voorthuizen dreigde de loopafstand voor het bewegingsonderwijs te verslechteren. Door de nieuwe Eng naast de nieuwe Vlindertuin (Hoeksteen) te bouwen en gymzaal de Brug te vervangen hebben we de loopafstanden toch relatief kort kunnen houden. Bij de nieuwe scholen in Veller is een gymzaal gebouwd om te voorkomen dat de leerlingen met de bus vervoerd moeten worden. Met nieuwe ontwikkelingen willen we inzetten op het voorkomen van busvervoer voor de leerlingen naar zalen die te ver liggen. Tegen 40 jaar busvervoer afgezet is een zaal niet duurder. Wel zijn er meer mogelijkheden voor het bewegingsonderwijs en voor de wijk waar de voorziening staat.

Voorstel: Handhaven kader en verbreden in nieuw masterplan.

13. Bij locatieonderzoeken en uitwerkingen voor (vervangende) nieuwbouw van scholen wordt een zo veilig mogelijke verkeerssituatie altijd meegenomen.

Scholen veroorzaken twee keer per dag een verkeerspiek. Bij elk locatieonderzoek wordt daarom de verkeerssituatie als een belangrijk aandachtspunt meegenomen. Door de parkeertoeslag voor terrein en aanleg (kader 10) wordt geprobeerd het parkeren veiliger te maken. Wanneer er bij een nieuwe locatie extra kredieten nodig zijn voor het verbeteren van de ontsluiting, zal dat aanvullend aan de raad voorgelegd worden. Ook in bestaande situaties wordt geprobeerd bij vervangende nieuwbouw op dezelfde locatie de verkeersstromen en het parkeren te verbeteren. Er zal steeds naar de verkeerssituatie gekeken worden, maar er zal altijd in de piek enige vorm van overlast aanwezig blijven.

Voorstel: Handhaven kader in nieuw masterplan.

14. Bij nieuwe wijken zorgen we voor een passende schoolgrootte in permanente vorm waarbij we daarnaast centraal in de wijk semipermanente overlooplocaties voor meerdere scholen in één gebouw realiseren om de piek in een nieuwe wijk op te vangen.

In de levenscyclus van een nieuwe wijk is er in het begin het hoogste aantal leerlingen. Om deze piek op te vangen willen we op een centraal punt semi-permanente lokalen neerzetten van een goede kwaliteit als overloop locatie voor meerdere scholen. Na 20 jaar kan er bekeken worden of de lokalen nog nodig zijn.

Voorstel: Nieuw kader toevoegen en uitwerken in nieuw masterplan.

15. Vernieuwde scholen krijgen een zo groen mogelijk schoolplein in samenspraak met het schoolbestuur, waarbij het bomenonderhoud door de gemeente waar mogelijk meegenomen wordt. Bij de uitvoering wordt rekening gehouden met overlast en vandalismebestrijding.

Met het project vergroenen van de schoolpleinen zijn het afgelopen jaar al een aantal schoolpleinen voorzien van beplanting; ook voor 2022 staan een aantal scholen op de planning. We willen dit ook borgen voor de toekomst door een extra budget van € 5.000 per school beschikbaar te stellen bij het toekennen van het budget voor (ver)nieuwbouw. Dit is voor aankoop van planten en een goede bodemstructuur. Daarnaast proberen we het onderhoud van bomen op het schoolplein mee te nemen in het gemeentelijk bomenplan. Er is ook oog voor vandalisme en overlastbestrijding op de pleinen.

Voorstel: Nieuw kader toevoegen en uitwerken in nieuw masterplan.

16. Scholen die bereid zijn hun plein beschikbaar te stellen voor kinderen uit de wijk na schooltijd krijgen een tegemoetkoming in het onderhoud.

De meeste scholen stellen hun plein na schooltijd open voor kinderen uit de buurt. Dit betekent dat er meer onderhoud nodig is aan het plein en de speeltoestellen daarop. Daarom wordt jaarlijks een tegemoetkoming in de kosten beschikbaar gesteld afhankelijk van de pleingrootte, voor die scholen die hun plein openstellen.

Voorstel: Nieuw kader toevoegen en uitwerken in nieuw masterplan.

5. CONCEPTKADERS MASTERPLAN 2022

Wanneer we alle voorstellen van hoofdstuk 4 verwerken zien de conceptkaders voor het Masterplan 2022 er als volgt uit:

1. *Voldoen aan de wettelijke zorgplicht voor de onderwijshuisvesting van scholen voor primair, (voortgezet) speciaal en voortgezet onderwijs binnen de gemeentegrenzen;*
2. *De Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Barneveld is hierbij het uitgangspunt;*
3. *Voorfinanciering scholen is geen vanzelfsprekendheid, er dient vooraf overeenstemming te zijn volgens de regels uit de bijlage, hoofdstuk 9 Masterplan PO 2012;*
4. *Vernieuwbouw of vervangende nieuwbouw wordt overwogen op het moment dat een gebouw ouder is dan 40 jaar, waarbij sprake is van een gezamenlijke verantwoordelijkheid van schoolbestuur en gemeente;*
5. *Het onderhoudsniveau is sober maar adequaat, waarbij de MJOP's van de schoolbesturen en het Masterplan afgestemd worden op elkaar;*
6. *Een evenwichtige spreiding van het openbaar onderwijs;*
7. *Er wordt op een zorgvuldige manier omgegaan met leegstand en het afstoten van gebouwen, waarbij mogelijkheden voor brede scholen worden meegenomen;*
8. *Tijdelijke uitbreiding is alleen aan de orde indien de behoefte aan deze uitbreiding slechts van tijdelijke duur is (4 jaar of meer tot 10 jaar). Er wordt gezocht naar praktische oplossingen;*
9. *Schoolbesturen zijn zelf verantwoordelijk voor het organiseren en (laten) uitvoeren van samenwerkingsverbanden, zoals met voor- en naschoolse opvang, MBO-instellingen of het bedrijfsleven maar kunnen in het belang van themagerichte of doorgaande leerlijnen van 0 tot 20 jaar een beroep doen op de gemeente om ruimte te faciliteren;*
10. *Budget voor parkeren vanuit de eisen voor een vergunning wordt toegevoegd aan de normbudgetten;*
11. *De financiële normering van schoolgebouwen dient voldoende ruimte te bieden om het vigerende bouwbesluit samen met de eisen vanuit BENG, vanuit waterberging en natuurinclusief bouwen toe te passen;*
12. *Bij het bouwen van gymzalen die gebruikt worden voor het bewegingsonderwijs de minimale zaalgrootte volgens de KVLO norm van 14 x 22m toepassen, waarbij we de loopafstand tussen school en gymvoorziening zo klein mogelijk houden en busvervoer tegen gaan;*
13. *Bij locatieonderzoeken en uitwerkingen voor (vervangende) nieuwbouw van scholen wordt een zo veilig mogelijke verkeerssituatie altijd meegenomen.*
14. *Bij nieuwe wijken zorgen we voor een passende schoolgrootte in permanente vorm waarbij we daarnaast centraal in de wijk semipermanente overlooplocaties voor meerdere scholen in één gebouw realiseren om de piek in een nieuwe wijk op te vangen.*
15. *(Ver)nieuwde scholen krijgen een zo groen mogelijk schoolplein in samenspraak met het schoolbestuur, waarbij het bomenonderhoud door de gemeente waar mogelijk meegenomen wordt. Bij de uitvoering wordt rekening gehouden met overlast en vandalismebestrijding.*
16. *Scholen die bereid zijn hun plein beschikbaar te stellen voor kinderen uit de wijk na schooltijd krijgen een tegemoetkoming in het onderhoud.*

6. INHOUD MASTERPLAN 2022

Het Masterplan 2022 vertaalt het onderwijshuisvestingsbeleid van de gemeente in een meerjaren planning voor huisvestingsvoorzieningen. Het plan is voor de komende 4 jaar een kompas en toetsingskader en geeft een doorkijk voor de aankomende 15 jaar (tot 2037).

Deze 15 jaar sluit aan bij de ideeën van de VNG en de PO- en VO-raad.

Het Masterplan richt zich op de basisscholen, de scholen voor speciaal basisonderwijs, de scholen voor (voortgezet) speciaal onderwijs en voortgezet onderwijs in de gemeente. Afhankelijk van de uitwerking van de kaders wordt onderzocht welke samenwerking scholen hebben met bijvoorbeeld peuterspeelzalen en kinderopvang, MBO en bedrijfsleven, in het kader van passend onderwijs en doorgaande leerlijnen en hoe de huisvesting hiervoor is of kan zijn.

Het masterplan geeft weer welke ontwikkelingen er zijn wat betreft leerlingenaantallen en de benodigde huisvesting. Dit op basis van de leerlingenprognose van april 2022. Tevens wordt er een investeringsprogramma opgenomen, met de verwachte investeringen tussen nu en 2037.

Inhoud masterplan

- Overzicht beleidsuitgangspunten
- Per kern (of wijk) en per school de huisvestingsscenario's uitgewerkt. Hierin meegenomen de mogelijkheden van fasering, (ver)nieuwbouw, uitbreiding, verplaatsing, bijdrage van scholen, bijdrage van derden, samenwerking met derden.
- Realistische scenario's beoordeeld op de volgende aspecten:
Onderwijskundige, grondverwervings, financiële, stedenbouwkundige en verkeerskundige aspecten.
- Aanvullende/nieuwe kaders uitgewerkt.
- Financiële consequenties uitgewerkt
- Bijlage: Per school de huidige situatie, informatie over kwantiteit en kwaliteit gebouw, leerlingenprognose, huisvestingsvisie schoolbesturen en knelpunten.

7. FINANCIËN

Financiële kaders

In de Programmabegroting 2022 en aanvullend in de door de raad vastgestelde begroting 2022-2025 zijn beleidstoevoegingen opgenomen voor de periode 2022-2025. Deze investeringen zijn gebaseerd op de huidige Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs. Voor eventuele nieuwe kaders zijn nog geen bedragen opgenomen

Financiële risico's

Bij de uitwerking van de kaders in het concept masterplan kan het zijn dat er meer financiële middelen nodig zijn dan nu voorzien. Ook de huidige inflatie is nog niet voorzien.

Te maken kosten voor het Masterplan 2022

Dit project wordt uitgevoerd door medewerkers van afdeling V&I, samen met schoolbesturen en eventuele andere partners. Voor uitwerking van verschillende scenario's kan het noodzakelijk zijn een beroep te doen op collega's van de andere afdelingen, de uren hiervoor zijn nog niet bekend. Voor aanpassing op onderdelen van de leerlingenprognose zijn middelen opgenomen.

8. BESLUITVORMINGSPROCEDURE

Het masterplan onderwijshuisvesting bepaalt voor de komende vier jaren de huisvesting voor de 35 scholen in Barneveld die nu gehuisvest zijn in 39 gebouwen. Tevens geeft het een doorkijk voor de jaren daarna.

De volgende stappen zijn nodig om tot een nieuw masterplan te komen.

1. Ordenen en inventariseren zomer 2022
Verzamelen van de laatste leerling gegevens en prognoses, in kaart brengen van de stand ten opzichte van het oude masterplan.
2. Kaders en uitgangspunten vaststellen september 2022
Concept kaders en uitgangspunten vaststellen door het college van B&W in juli 2022; vervolgens aan de raad middels een kaderstellende notitie voorleggen, ter bespreking in de raadscommissie samenleving. Vaststellen van de kaders en uitgangspunten in de raad van 28 september 2022.
Concept kaders en uitgangspunten voorleggen aan de schoolbesturen. (Via platform LEA).
3. Interviews met alle schoolbesturen/directeuren herfst 2022
-Opstellen vragenlijsten
-Vragenlijsten verzenden als voorbereiding op interviews
-Interviews
4. Visie gesprekken met schoolbesturen en andere partners
Wat zijn de ideeën van het schoolbestuur ten aanzien van hun scholen en de bijbehorende huisvesting.
Welke partners zijn er verder bij betrokken, bijvoorbeeld partners in samenwerkingsverbanden van brede scholen en wat is hun visie op onderwijshuisvesting.
5. Opstellen concept Masterplan winter 2022
Aan de hand van de vorige componenten en de door de raad aangegeven kaders en uitgangspunten komen tot een eerste versie van het nieuwe Masterplan.
6. Overleg Lea, voorleggen concept Masterplan aan schoolbesturen, overleg gericht op consensus.
7. Vaststellen definitieve kaders door de raad en aanbieden Masterplan 2022, februari / maart 2023.
8. Aanpassen verordening, voorjaar 2023.

BIJLAGE I

GEREALISEERD IN DE AFGELOPEN JAREN

- 2017 Vervangende nieuwbouw Julianaschool gasloos en BENG
uitbreiding tijdelijk Meerwaarde
Masterplan PO (V)SO en VO gasloos en BENG als uitgangspunt
- 2018 Vervangende nieuwbouw ds Fraanjeschool de Vesting
- 2019 Nieuwbouw scholen en gymzaal in Veller
Vervangende nieuwbouw Hoeksteen Voorthuizen
Vernieuwbouw hart Johannes Fontanus College
- 2020 Uitbreiding Rehoboth OZ
- 2021 Uitbreiding permanent Meerwaarde
Uitbreiding Donnerschool
- 2022 Uitbreiding Burgthof
Uitbreiding Antoniusschool
Vernieuwbouw koningin Beatrixschool

In voorbereiding:

Vervangende nieuwbouw de Bron Barneveld

Vervangende nieuwbouw het Anker en de Zaaier

BIJLAGE II BOUWJAREN

Overzicht bouwjaren onderwijshuisvesting gemeente Barneveld			
	bouwjaar		planning
De Bron	1956		2023
De Zaaier	1976		2023
Het Anker	1978		2023
Koningin Beatrix	1980		in uitvoering
De Bron (Stroe)	1984		2025
Prins Bernhard	1965/1988		2024
Prinses Beatrix	1856/1913/1978		
Dr. W. v.d. Bergh	1988		
OBS De Vliegeniers	1990		
Willem van Oranje	1994		
De Branding	1996		
JFC nieuwste deel	1997		
Ds. J. Fraanje (Burcht)	2000		
De Regenboog	2005		
Koningin Wilhelminaschool	2005		
Burghof (Plantijn, Amalia, Fontein)	2009		
De Meerwaarde	2010		
De Vogelhorst	2010		
OBS De Lijster	2011		
De Spreng	2012		
Antonius	2012		
J.H. Donner	2012		
Van Lodensteincollege	2012		
Rehoboth	2014		
Eben Haëzer	2015		
De Wheemschool	2015		
Rehoboth OZ	2016		
De Fontein (Lijsterhof)	2017		
Prins Willem Alexander	2017		
Koningin Juliana	2018		
Ds. J. Fraanje (Vesting)	2018		
De Hoeksteen	2020		